

Beata Słowik

Nakłady na działalność innowacyjną przedsiębiorstw w Polsce i ich publiczne wsparcie w świetle wyników badania Urzędu Statystycznego

Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio H, Oeconomia 46/2,
205-215

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Zakład Analiz Rynkowych,
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

BEATA SŁOWIK

*Nakłady na działalność innowacyjną przedsiębiorstw
w Polsce i ich publiczne wsparcie w świetle wyników badania
Urzędu Statystycznego*

Expenditures on innovative operation in Poland and their public reinforcements
according to Office of Statistics' investigation

Słowa kluczowe: innowacje, finansowanie działalności innowacyjnej, wsparcie publiczne, nakłady na innowacje

Keywords: innovations, financing the innovative activity, public reinforcements, expenditure on innovations

Wstęp

Integracja Polski z Unią Europejską oraz rosnąca konkurencja i globalizacja stawiają nowe wyzwania przed polską gospodarką, dlatego też przewagi konkurencyjnej poszukuje się obecnie w zdolności do bycia innowacyjnym oraz uzyskiwaniu z tego tytułu jak największych efektów. Innowacje muszą stać się zatem faktycznym celem społeczno-gospodarczym, niezbędny jest zatem długo-okresowy program rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach, w którym jednym z zasadniczych członów jest narodowy system innowacji. Ogromną rolę we wsparciu innowacji odgrywają fundusze europejskie oferowane przez Unię na cele rozwoju narodowego systemu innowacji¹. Celem arty-

¹ W. Janusz (red.), *Innowacje w działalności przedsiębiorstw w integracji w Unię Europejską*, Difin, Warszawa 2005, s. 39–40.

kułu jest prezentacja struktury nakładów na działalność innowacyjną przedsiębiorstw i ich finansowania z uwzględnieniem wsparcia publicznego w świetle wyników badania Urzędu Statystycznego.

1. Działalność innowacyjna przedsiębiorstw i jej charakterystyka oraz znaczenie

Działalność innowacyjna przedsiębiorstw jest ważnym elementem realizacji strategicznych celów, jest motorem do tworzenia przewagi konkurencyjnej oraz zrównoważonego i trwałego rozwoju przedsiębiorstwa. Według GUS obejmuje ona całokształt działań naukowych, technicznych, organizacyjnych, finansowych i komercyjnych, które prowadzą lub mają prowadzić do wdrażania innowacji². Poziom innowacyjności przedsiębiorstw przekłada się na rozwój całej gospodarki. Wspieranie tej dziedziny pozwala niwelować lukę technologiczną, która oddziela Polskę od krajów wysoko rozwiniętych, a także budować stabilne i trwałe podstawy wzrostu gospodarczego kraju. Innowacyjna gospodarka tworzy trwałe miejsca pracy oraz przyczynia się do poprawy wizerunku kraju na arenie międzynarodowej. Innowacyjność polskich przedsiębiorstw jest fundamentem stabilnego i szybszego rozwoju kraju, toteż należy tworzyć firmom najkorzystniejsze warunki do prowadzenia tej działalności, likwidować istniejące bariery oraz wspierać inwestycje w nowoczesne technologie i prace badawczo-rozwojowe.

Innowacyjność jest to „cecha podmiotów gospodarczych lub gospodarek, oznaczająca zdolność do tworzenia i wdrażania innowacji, jak również ich absorpcji, wiążąca się z aktywnym angażowaniem się w procesy innowacyjne i podejmowaniem działań w tym kierunku; oznacza zaangażowanie w zdobywanie zasobów i umiejętności niezbędnych do uczestniczenia w tych procesach”³. Determinuje procesy gospodarcze i rozwój przedsiębiorstw, jest warunkiem uzyskania i utrzymania przewagi konkurencyjnej, źródłem wzrostu wartości przedsiębiorstwa i jego dochodów. Wdrażane innowacje powinny przyczyniać się do maksymalizacji efektywności całego podmiotu⁴. Innowacyjność oznacza także doskonalenie i rozwój istniejących technologii produkcyjnych i dotyczących sfery usług, wprowadzanie nowych rozwiązań w organizacji i zarządzaniu oraz doskonalenie i rozwój infrastruktury.

² K. B. Matusiak (red.), *Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć*, PARP, Warszawa 2005, s. 38,

³ *Ibid.*, s. 74.

⁴ S. Nahotko, *Efektywność i ryzyko w procesach innowacyjnych (modele i przykłady)*, Zeszyt 33/96, Bydgoszcz: Oficyna Wydawnicza Ośrodka Postępu Organizacyjnego 1996, s. 89.

2. Rola państwa w zakresie wsparcia działalności innowacyjnej przedsiębiorstw

Poprawa poziomu innowacyjności jest jednym z najważniejszych czynników poprawy konkurencyjności naszej gospodarki, a tym samym pozycji naszego kraju w Europie i świecie. Niski poziom innowacyjności gospodarki polskiej powoduje, że ogromną rolę w tym zakresie powinno odgrywać państwo, które przede wszystkim powinno stwarzać korzystne warunki dla rozwoju innowacyjności oraz prowadzić aktywną politykę innowacyjną. Skuteczna realizacja polityki innowacyjnej powinna prowadzić do tworzenia systemów innowacyjnych na szczeblu krajowym, jak i regionalnym. Władze samorządowe na szczeblu regionalnym lepiej znają specyfikę, możliwości i potrzeby swoich regionów, a także posiadają odpowiednie środki⁵. Ważne jest podejmowanie działań, które mają za zadanie wzmocnienie współpracy między tymi podmiotami a państwem poprzez m.in. dofinansowanie prac B+R oraz wsparcie przedsiębiorstw w zakresie prowadzenia badań oraz wdrażania ich wyników. Pomoc publiczna polega również na tworzeniu dla przedsiębiorstw lepszych warunków do wdrażania innowacji. W celu poprawy innowacyjności gospodarki powinno następować przesuwanie działań z poziomu kraju na szczebel regionalny w każdym z trzech ogniw systemu innowacji (nauka – gospodarka – rząd). Polityka innowacyjna w sferze nauki powinna sprzyjać m.in.: wzrostowi nakładów na sferę B + R w relacji do PKB przy wykorzystaniu środków z budżetu, funduszy strukturalnych itp., zwiększeniu prac rozwojowych i badań w całości wydatków na naukę, rozwojowi infrastruktury tworzącej potencjał naukowo-badawczy oraz efektywne jego wykorzystanie, upowszechnianiu prac B + R. Powinna sprzyjać również m.in. wzrostowi udziału sektora prywatnego w badaniach naukowych, potencjału badawczo-rozwojowego w przedsiębiorstwach, promocji innowacyjnych rozwiązań, motywowaniu przedsiębiorstw w kierunku wprowadzania innowacyjnych form produkcji, organizacji, świadczenia usług⁶. Działania rządu w tym zakresie powinny uwzględniać m.in.: kreowanie odpowiedniego klimatu dla innowacji oraz dla relacji pomiędzy ogniwami systemu innowacji, generowanie rozwiązań prawnych poprawiających warunki funkcjonowania systemu innowacyjnego, określenie

⁵ J. Gwizdała, *Polityka innowacyjna a programy wspierania innowacyjności w państwach Unii Europejskiej na przykładzie Polski*, [w:] J. Błażejowski (red.), *Innowacyjność w nauce, edukacji i gospodarce*, Gdańsk 2005, s. 56.

⁶ S. Ciok, *Polityka rządu wobec wspierania działalności innowacyjnej i badawczo-rozwojowej* [w:] H. Dobrowolska-Kaniewska, E. Korejwo (red.), *Endo i egzogeniczne determinanty obszarów wzrostu i stagnacji w województwie dolnośląskim w kontekście Dolnośląskiej Strategii Innowacji*, Wrocław 2009, s. 140.

strategicznych obszarów gospodarki innowacyjnej, zwiększanie sprawności wdrażania innowacji.

Ważnym czynnikiem, który obecnie przyczynia się do realizacji działalności innowacyjnej, jest dostęp do funduszy europejskich, co daje większe możliwości w zakresie wdrażania innowacji oraz w zakresie działalności badawczo-rozwojowej. Skala i zakres wsparcia w ramach funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności w Polsce są potężne, stanowią ogromną szansę i wyzwanie dla polskich przedsiębiorstw. Dla podmiotów realizujących innowacje przeznaczony jest program Innowacyjna Gospodarka⁷, który uwzględnia zarówno bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorstw, otoczenia biznesu, jednostek naukowych świadczących przedsiębiorstwom usługi oraz wsparcie systemowe umożliwiające rozwój środowiska instytucjonalnego. Zdecydowana większość tych funduszy jest kierowana na badania i rozwój, innowacje, technologie informacyjne i komunikacyjne.

Wspieraniem innowacji zajmuje się wiele instytucji centralnych i regionalnych, a zasadniczą rolę odgrywają instytucje rządowe takie, jak Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości. Agencja świadczy działalność finansową, udziela pożyczek i dotacji podmiotom wdrażającym innowacje⁸. Podobnie Agencja Rozwoju Przemysłu⁹ odgrywa dużą rolę, a jej celem jest udzielanie podmiotom gospodarczym wsparcia w formie pożyczek, poręczeń, faktoringu, doradztwa i prowadzenie specjalistycznych szkoleń.

Stosunkowo młodym rozwiązaniem jest przyjęta w 2005 roku Ustawa o niektórych formach wspierania działalności innowacyjnej¹⁰, która proponuje nowe preferencyjne instrumenty służące wzmocnieniu innowacyjności polskiej gospodarki. Jej celem jest poprawa konkurencyjności i innowacyjności gospodarki poprzez wzrost nakładów na badania i rozwój, poprawę efektywności gospodarowania środkami publicznymi przeznaczonymi na B+R, wzrost nakładów przedsiębiorstw na działalność B+R oraz wdrażania polityki innowacyjnej na poziomie krajowym i regionalnym.

⁷ http://www.pois.gov.pl/WstepDoFunduszyEuropejskich/Strony/o_pois.aspx, 10.03.2011

⁸ Więcej informacji na stronie internetowej <http://www.parp.gov.pl> i wydawnictwie PARP. Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2001–2002.

⁹ Więcej informacji w witrynie internetowej ARP, <http://www.arp.com.pl>

¹⁰ <http://www.bwdsi.dolnyslask.pl/index.>, 08.03.2011

3. Prezentacja wyników badania działalności innowacyjnej przedsiębiorstw w przemyśle i sektorze usług w latach 2007–2009 przeprowadzonego przez Urząd Statystyczny

3.1. Nakłady na działalność innowacyjną oraz ich finansowanie w świetle wyników badania¹¹

Według definicji GUS nakłady finansowe na działalność innowacyjną uwzględniają¹²: prace B+R; nabycie wiedzy ze źródeł zewnętrznych w formie patentów, wynalazków, projektów, wzorów użytkowych i przemysłowych, licencji, know-how, znaków towarowych oraz usług technicznych związanych z wdrażaniem innowacji produktowych i procesowych; zakup oprogramowania; nabycie i montaż maszyn, urządzeń technicznych, środków transportu, itp.; nakłady na budowę, rozbudowę i modernizację budynków; szkolenie personelu; wydatki na wstępne badania rynkowe, testy rynkowe i reklamę innowacyjnych produktów oraz pozostałe niezaliczone do działalności B+R. Rezultaty badania działalności innowacyjnej wskazują na to, że w 2009 roku nakłady poniesione przez przedsiębiorstwa usługowe i przemysłowe na działalność innowacyjną były niższe niż w 2008 roku, przy czym w tej pierwszej grupie nakłady te zmalały o 35,35% i wynosiły: 8260,1 mln zł w roku 2009 i 12 581,2 mln zł w roku 2008, natomiast wśród podmiotów przemysłowych odnotowano spadek o 10,7%, tj. z poziomu 25 367,20 mln zł w 2008 roku do 22 652,1 mln zł w roku 2009. Nie zaskakuje fakt, iż udział przedsiębiorstw, które wdrożyły innowacje procesowe i produktowe w latach 2008–2009 był wyższy w sektorze prywatnym niż publicznym.

Wydatki na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych w sektorze prywatnym stanowiły w 2008 roku 78,7% wszystkich nakładów na

Tabela 1. Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych i usługowych według sektorów własności w latach 2008–2009 (dane w milionach złotych)

Wyszczególnienie	Przedsiębiorstwa przemysłowe		Przedsiębiorstwa usługowe	
	2008	2009	2008	2009
Ogółem	25 367,20	22 652,10	12 581,20	8260,10
Sektor publiczny	5402,30	6648,70	887,90	867,00
Sektor prywatny	19 964,90	16 003,40	11 693,30	7393,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹¹ *Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2006–2009*, GUS, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Warszawa 2010, s. 18–26.

¹² *Ibid.*, s. 18.

działalność innowacyjną, w 2009 roku zaś – 70,65%. W przedsiębiorstwach usługowych udział sektora prywatnego w nakładach na działalność innowacyjną był zdecydowanie wyższy i w 2008 stanowił aż 92,94% wszystkich nakładów na innowacje, natomiast w 2009 roku – 89,5%.

W latach 2008–2009 w strukturze nakładów na działalność innowacyjną zarówno w przypadku podmiotów z sektora przemysłu, jak i z sektora usług dominowały wydatki na nabycie maszyn i urządzeń technicznych, narzędzi, przyrządów, ruchomości, wyposażenia i środków transportowych. W przypadku przedsiębiorstw usługowych w 2008 roku nakłady te stanowiły 48,7% wszystkich nakładów na działalność innowacyjną, a w 2009 roku 43,8%, natomiast w przedsiębiorstwach przemysłowych odpowiednio 57,05% w 2008 roku oraz 62,4% w 2009 roku. W analizowanym okresie najniższe wydatki dotyczące wprowadzania innowacji produktowych lub procesowych zostały poniesione przez przedsiębiorstwa przemysłowe i usługowe na szkolenia pracowników związane z działalnością innowacyjną.

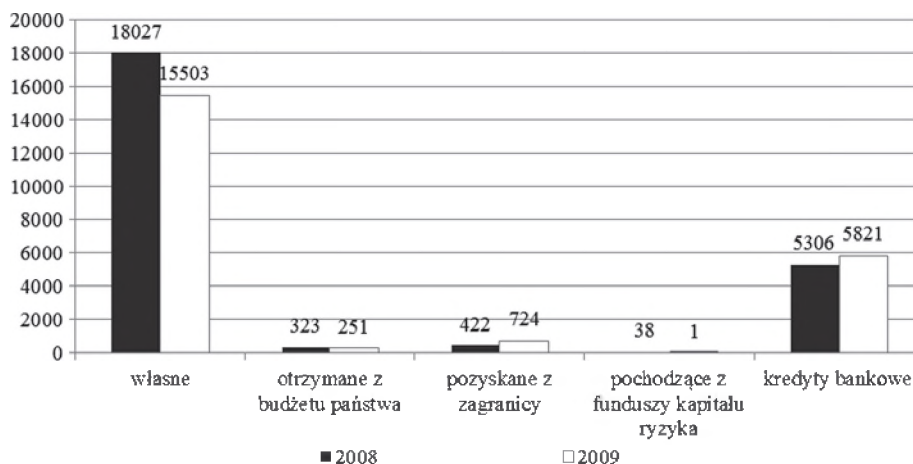
Nakłady na działalność innowacyjną można także rozpatrywać z uwzględnieniem źródeł ich finansowania. Do najczęściej wymienianych form finansowania wdrażanych innowacji należą: środki własne przedsiębiorstw, otrzymane z budżetu państwa, pozyskane z zagranicy (bezzwrotne), pochodzące z funduszy kapitału ryzyka oraz kredyty bankowe. W analizowanym okresie, tj. w latach 2008–2009 zasadniczym źródłem finansowania nakładów na działalność innowacyjną były środki własne przedsiębiorstw. Jak prezentuje rysunek 1, w przed-

Tabela 2. Struktura nakładów na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych i usługowych według rodzajów działalności innowacyjnej w roku 2009

Wyszczególnienie	Przedsiębiorstwa przemysłowe	Przedsiębiorstwa usługowe
Nakłady na działalność B+R	9,9%	9,1%
Nakłady na zakup wiedzy ze źródeł zewnętrznych	1,3%	7,4%
Nakłady na zakup oprogramowania	1,6%	15%
Nakłady na nakłady inwestycyjne na: budynki i budowle oraz grunty	21,4%	14,3%
Nakłady na nakłady inwestycyjne na: maszyny i urządzenia techniczne	62,4%	43,8%
Nakłady na szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną	0,2%	0,8%
Nakłady na marketing dotyczący nowych i istotnie ulepszonych produktów	1,6%	6,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

siębiorstwach przemysłowych w 2008 roku 71,1%, tj. 18 027 mln zł wszystkich nakładów na innowacje stanowiły środki własne tychże podmiotów, a w roku 2009 było to już 68,4%, tj. 15 503 mln zł.

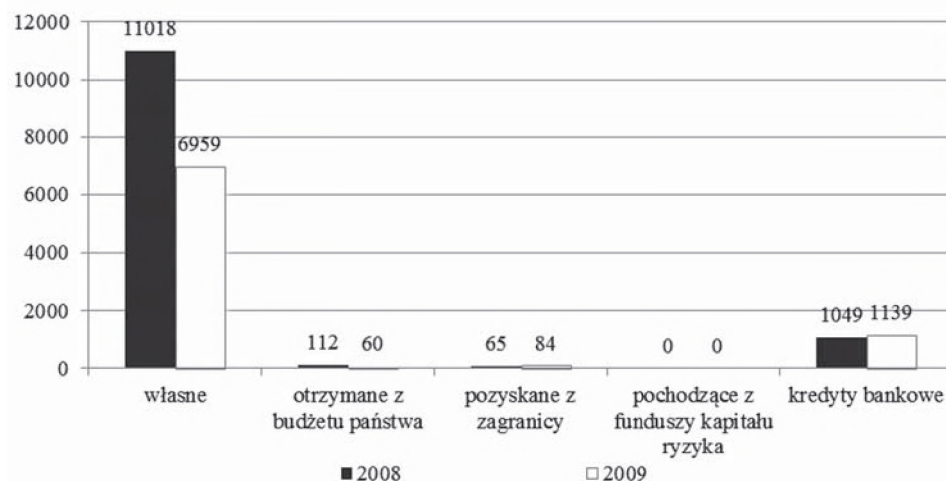

Rys. 1. Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach przemysłowych według źródeł finansowania w latach 2008–2009 (dane w milionach złotych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Natomiast środki własne finansowały w przedsiębiorstwach usługowych (patrz rys. 2) odpowiednio 87,6%, tj. 11 018 mln zł w roku 2008 oraz 84,2%, tj. 6959 mln zł ogółu nakładów poniesionych na działalność innowacyjną.

Zgodnie z danymi w tabeli 3, drugim w kolejności najczęściej stosowanym źródłem finansowania działalności innowacyjnej były kredyty bankowe. Ich udział wahał się w przypadku przedsiębiorstw przemysłowych od 20,9% w 2008 roku do 25,7% w 2009. Nakłady przedsiębiorstw usługowych finansowane były tym źródłem w 2008 roku w 8,3%, natomiast w 2009 roku nastąpił wzrost do poziomu 13,8%. Można stwierdzić zatem, iż w analizowanych latach rośnie znaczenie tego źródła w finansowaniu wydatków na innowacje, natomiast wkład środków własnych maleje. Niewielka jest rola środków otrzymanych z budżetu państwa i pozyskanych z zagranicy w strukturze źródeł finansowania. W obrębie przedsiębiorstw przemysłowych i usługowych udział środków publicznych krajowych nie przekracza odpowiednio poziomu 1,5% i 1% w analizowanym okresie, natomiast udział środków pozyskanych z zagranicy wzrósł prawie dwukrotnie w obu badanych grupach (w przemyśle z poziomu 1,7% w 2008 roku do poziomu 3,2%; w usługach zaś z 0,5% do 1%). Przedsiębiorstwa te praktycznie nie korzystają z kapitałów pochodzących od funduszy wysokiego ryzyka.

Rys. 2. Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach z sektora usług według źródeł finansowania w latach 2008–2009 (dane w milionach złotych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 3. Nakłady na działalność innowacyjną według źródeł finansowania w latach 2008–2009

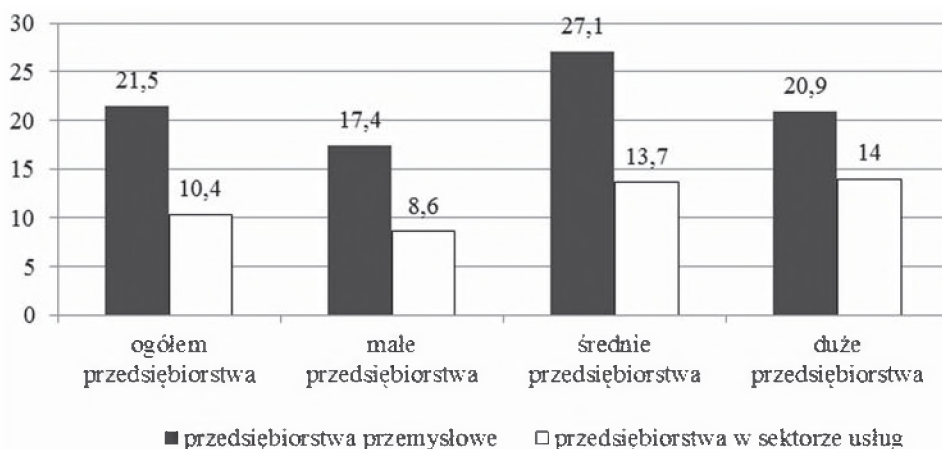
Wyszczególnienie	Rok	Własne	Otrzymane z budżetu państwa	Pozyskane z zagranicy	Pochodzące z funduszy kapitału ryzyka	Kredyty bankowe	Pozostałe
Przedsiębiorstwa przemysłowe	2008	71,1%	1,3%	1,7%	0,1%	20,9%	4,9%
	2009	68,4%	1,1%	3,2%	0,0%	25,7%	1,6%
Przedsiębiorstwa usługowe	2008	87,6%	0,9%	0,5%	0,0%	8,3%	2,7%
	2009	84,2%	0,7%	1,0%	0,0%	13,8%	0,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

3.2. Publiczne wsparcie dla działalności innowacyjnej w świetle wyników badania

W ocenie polskich przedsiębiorców jedną z ważniejszych przyczyn niskiego poziomu innowacyjności polskich przedsiębiorstw jest brak środków finansowych na wdrożenie innowacji¹³. Zasadnicze problemy z pozyskaniem finansowania zewnętrznego związane są z wysokimi kosztami ich pozyskania, trudnym dostępem do tych form finansowania oraz słabością systemu poręczeń kredytowych i pożyczkowych.

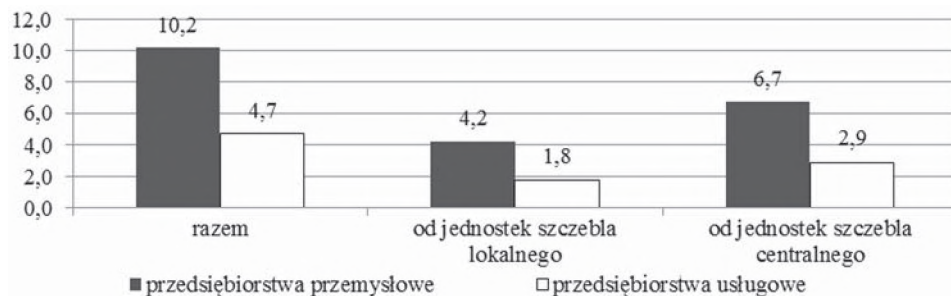
¹³ A. Żołnierski (red.), *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2007–2008*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2009, s. 80.

Rys. 3. Publiczne wsparcie w latach 2006–2008 dla działalności innowacyjnej w przedsiębiorstwach w % przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie według klas wielkości
 Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

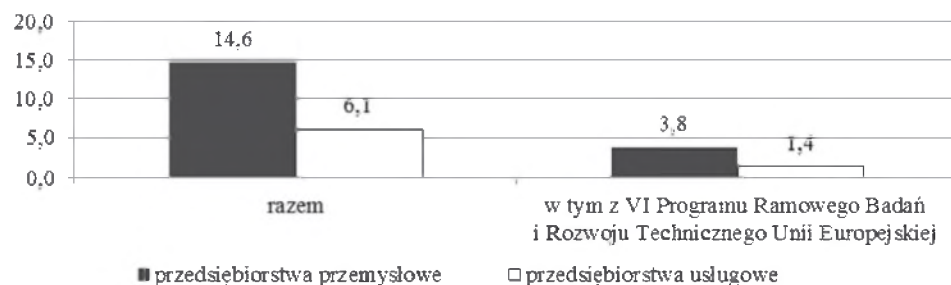
Wsparcie, o którym mowa, może pochodzić od podmiotów krajowych, w tym od jednostek szczebla lokalnego i centralnego oraz od zagranicznych, np. z Unii Europejskiej. Otrzymane wyniki badań przeprowadzonych przez GUS wykazały, jaki odsetek przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie otrzymał krajowe lub zagraniczne wsparcie finansowe na prowadzoną przez siebie działalność w tym zakresie w okresie trzyletnim.

W latach 2006–2008 publiczne wsparcie finansowe na działalność innowacyjną otrzymało co piąte przedsiębiorstwo z grupy przedsiębiorstw przemysłowych aktywnych innowacyjnie oraz co dziesiąte z sektora usług. Biorąc pod uwagę wielkość przedsiębiorstw przemysłowych aktywnych innowacyjnie, w latach 2006–2008 publiczne wsparcie otrzymało najwięcej średnich podmiotów – 27,7%, natomiast w sektorze usług – przedsiębiorstwa duże i średnie – odpowiednio 14,0% i 13,7%. Najmniej pomocy ze strony instytucji publicznych otrzymały małe przedsiębiorstwa, zarówno z sektora przemysłu, jak i usług – odpowiednio 17,4% oraz 8,6%. Rozpatrując wyniki badań pod względem sektorów własności, można zauważyć, iż najwyższy odsetek przedsiębiorstw przemysłowych, które otrzymały publiczne wsparcie dla działalności innowacyjnej, w liczbie przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie wystąpił w sektorze prywatnym i wynosił 21,6%. W przedsiębiorstwach z sektora usług sytuacja była odwrotna – udział ten był wyższy w grupie przedsiębiorstw należących do sektora publicznego (17,6%).

Rys. 4. Publiczne wsparcie od instytucji krajowych w latach 2006–2008 na działalność innowacyjną w % przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rys. 5. Publiczne wsparcie z Unii Europejskiej w latach 2006–2008 na działalność innowacyjną w % przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W ogólnej liczbie przedsiębiorstw przemysłowych aktywnych innowacyjnie 14,6% otrzymało publiczne wsparcie z Unii Europejskiej, a co dziesiąte przedsiębiorstwo otrzymało wsparcie od instytucji krajowych. Wśród przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie z sektora usług, publiczne wsparcie z Unii Europejskiej otrzymało 6,1% przedsiębiorstw, natomiast wsparcie od instytucji krajowych – 4,7%.

Zakończenie

Działalność innowacyjna przedsiębiorstw stanowi jeden z niezbędnych elementów do realizacji celów ustalonych w strategii, jest motorem do tworzenia przewagi konkurencyjnej, a także solidnej podstawy zrównoważonego i trwałego rozwoju przedsiębiorstwa. Niski poziom innowacyjności gospodarki polskiej powoduje, że ogromną rolę w tym zakresie powinno odgrywać państwo, które przede wszystkim ma za zadanie prowadzenie odpowiedniej polityki innowacyjnej oraz stwarzanie korzystnych warunków dla rozwoju innowacyjności.

Skuteczna realizacja polityki innowacyjnej prowadzi bowiem do tworzenia oraz wzmocnienia charakteru i roli systemów innowacyjnych na szczeblu krajowym i regionalnym. Polityka innowacyjna państwa obejmuje działania rządu polegające na wsparciu działalności B+R, współfinansowaniu nakładów na innowacje oraz poprzez oddziaływanie na otoczenie działalności innowacyjnej.

Bibliografia

- Ciok S., *Polityka rządu wobec wspierania działalności innowacyjnej i badawczo-rozwojowej*, [w:] H. Dobrowolska-Kaniewska, E. Korejwo (red.), *Endo i egzogeniczne determinanty obszarów wzrostu i stagnacji w województwie dolnośląskim w kontekście Dolnośląskiej Strategii Innowacji*, Wrocław 2009.
- Działalność innowacyjna przedsiębiorstw w latach 2006–2009*, GUS, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Warszawa 2010.
- Gwizdała J., *Polityka innowacyjna a programy wspierania innowacyjności w państwach Unii Europejskiej na przykładzie Polski*, [w:] J. Błażejowski (red.), *Innowacyjność w nauce, edukacji i gospodarce*, Gdańsk 2005.
- Matusiak K. B. (red.), *Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć*, PARP, Warszawa 2005.
- Janusz W. (red.), *Innowacje w działalności przedsiębiorstw w integracji w Unię Europejską*, Difin, Warszawa 2005.
- Nahotko S., *Efektywność i ryzyko w procesach innowacyjnych (modele i przykłady)*, Zeszyt 33/96, Bydgoszcz: Oficyna Wydawnicza Ośrodka Postępu Organizacyjnego 1996.
- Żolnierski A. (red.), *Raport o stanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce w latach 2007–2008*, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2009.

Strony internetowe

www.arp.com.pl
www.bwdsi.dolnyslask.pl
www.parp.gov.pl
www.pois.gov.pl
www.stat.gov.pl/gus

Expenditures on innovative operation in Poland and their public reinforcements according to Office of Statistics' investigation

Innovative operation as one of the most essential ingredient to achieve organizational objectives is the way to create competitive advantage and sustainable growth of the company. Polish economy has extremely low level of innovation, so that the immense role in this area should play the state apparatus by conducting the proper innovation policy and form advantageous conditions for development. Effective innovative policy should build and strengthen the role of innovative systems on the national and international level. Innovation state policy should contain government operations by supporting research and development or co-financing expenses on innovative operations or influencing innovative activity environment.